

กระแสความต้องการพยาธิแพทย์เฉพาะทางและอุปสรรค

ชูศักดิ์ วิรัชชัย *

ปัจจุบันวิชาการได้เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก มีการพัฒนาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในวิชาการมากขึ้น วิชาการในแต่ละสาขาของแพทยศาสตร์เช่นกัน ทำให้แพทย์ต้องมีการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พยาธิแพทย์ในปัจจุบันจึงต้องมีการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาย่อย ๆ หรือเป็นพยาธิแพทย์เฉพาะทางกันมากขึ้น เพื่อรองรับกับแพทย์ทางคลินิกที่มีแพทย์เฉพาะทางในแต่ละสาขาจำนวนมาก และพยาธิแพทย์ต้องเรียนรู้วิชาการทางคลินิกมากขึ้น เช่นเดียวกับแพทย์ทางคลินิกที่ต้องรู้วิชาการทางพยาธิวิทยามากขึ้นเช่นกัน

ดังนั้น แนวโน้มความต้องการพยาธิแพทย์เฉพาะทางจึงมีมากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศที่เจริญแล้ว ที่มีพยาธิแพทย์เฉพาะทางจำนวนมาก ในสถาบันคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ฯ จะเห็นได้ว่าถ้ามีพยาธิแพทย์เฉพาะทางในสาขาวิชาใด การพัฒนาทางวิชาการและการรักษาทางสาขาวิชานั้น ก็จะเป็นไปด้วยดี มีการประชุมร่วมระหว่างคลินิกและพยาธิวิทยาอย่างต่อเนื่อง เช่น Renal pathology, Hematopathology, Gastrointestinal and hepatobiliary pathology และ Neuropathology เป็นต้น แต่ถ้าเป็นสาขาที่ทางคลินิกต้องการ แต่ไม่มีพยาธิแพทย์เฉพาะทางที่จะไปร่วมงาน ทางคลินิกก็พยายามที่จะเรียนรู้และเปิดห้องปฏิบัติการเอง เช่น OB-GYN pathology และ Dermatopathology เป็นต้น

อุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาพยาธิแพทย์เฉพาะทางให้ทันกับความต้องการของคลินิก ก็คือ การ

ขาดแคลนพยาธิแพทย์ ถึงแม้ว่าแพทยสภาให้สิทธิพิเศษแก่แพทย์จบใหม่ที่ต้องการเป็นพยาธิแพทย์ให้สามารถเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อสอบวุฒิบัตรให้ได้โดยไม่ต้องชดใช้ทุนก่อนเหมือนแพทย์สาขาอื่นโดยทั่วไป แต่ก็ปรากฏว่าโควตาของแพทย์ประจำบ้านสาขาพยาธิวิทยาโดยส่วนรวมของทุกสถาบันก็ยังมีที่ว่างทุกปี สถาบันแพทย์จุฬาฯ ก็ประสบปัญหาเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากแพทย์จบใหม่ไม่สนใจเป็นแพทย์สาขานี้และขาดสิ่งจูงใจในการที่จะมาเป็นพยาธิแพทย์ การที่พยาธิแพทย์ต้องทำงานตรวจศพ การทำงานที่เปรียบเสมือนอยู่เบื้องหลังแพทย์ทางคลินิกและโอกาสในการหารายได้เสริมน้อย เป็นเหตุผลสำคัญส่วนหนึ่งที่แพทย์จบใหม่ไม่ให้ความสนใจ ดังนั้นแพทย์ที่ตั้งใจมาเป็นพยาธิแพทย์จึงมักจะมีลักษณะบางประการที่แตกต่างจากแพทย์อื่น ๆ เช่น การไม่รังเกียจการตรวจศพความชอบในสาขาวิชาพยาธิวิทยา ไม่ชอบการรักษาผู้ป่วยหรืออยู่เวร เป็นต้น และส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ใช้ชีวิตเรียบง่ายอีกด้วย จึงจะยึดเป็นอาชีพอยู่ได้

อุปสรรคอีกประการหนึ่ง คือ การที่อาจารย์พยาธิแพทย์มีจำนวนน้อย แต่ละท่านก็ต้องมีภาระงานสอนนิสิตแพทย์และแพทย์ประจำบ้าน งานบริการตรวจศพวินิจฉัยผลชิ้นเนื้อทางศัลยพยาธิวิทยาและเซลล์วิทยา ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางพยาธิวิทยาทั่ว ๆ ไปในทุกสาขาการที่จะศึกษาให้มีความรู้ทางพยาธิวิทยาในสาขาต่าง ๆ ทั้งหมดให้ลึกซึ้งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ดังนั้น แต่ละท่านจึงต้องศึกษาลึกซึ้งไปตามสาขาย่อยที่

* ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตนชอบมากบ้างน้อยบ้างตามที่จะมีเวลาให้ และบางท่านก็ทำงานวิจัยควบคู่กันไปด้วย แต่ในขณะที่เดียวกัน อาจารย์บางท่านก็ยังมีภาระงานบริหารหลักสูตร การจัดการเรียน การสอนสำหรับนิสิตแพทย์และเตรียมสื่อการสอนอีกด้วย จึงทำให้การเพิ่มพูนความรู้เพื่อเป็น พยาธิแพทย์เฉพาะทางของอาจารย์บางท่านเป็นเรื่อง ลำบาก

การที่จะมีพยาธิแพทย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ในสถาบันได้หลายสาขาจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาการ ขาดแคลนอาจารย์พยาธิแพทย์รุ่นใหม่ที่มีความสามารถ ให้มีรายได้พอเพียง สามารถใช้เวลาในการศึกษาวิชาการลึกซึ้งตามสาขาที่กำลังเป็นที่ต้องการของคณะฯ เพื่อรองรับการพัฒนาทางวิชาการ แต่สิ่งที่จะต้องคำนึงด้วย คือการพัฒนาการเรียนการสอนนิสิตแพทย์ที่มีจำนวนมากขึ้น ให้นิสิตเกิดความใฝ่รู้ สามารถศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองและมีจริยธรรม ตามวัตถุประสงค์ของคณะฯ ทำให้พยาธิแพทย์ส่วนหนึ่งต้องเสียสละทำงานให้กับเรื่องนี้ ดังนั้นการที่จะให้ประสบผลดีทั้ง 2 ด้าน จึงน่าที่จะมี อาจารย์พยาธิแพทย์ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ให้ความสำคัญ กับด้านการศึกษาของนิสิตแพทย์ ซึ่งต้องมีความรู้ทาง

พยาธิวิทยาในแต่ละสาขาพอสมควร และทำงานด้านการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอน อย่างเต็มที่ กับกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการเป็นพยาธิ แพทย์เฉพาะทาง ซึ่งจะศึกษาลึกซึ้งในสาขาที่สนใจและ ทำงานวิจัยค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ร่วมกับการใช้เครื่องมือทันสมัยและร่วมมือกับแพทย์ทางคลินิกแต่ละสาขา เพื่อสร้างชื่อเสียงในด้านวิชาการให้แก่คณะฯ ต่อไป พยาธิแพทย์ทั้งสองกลุ่มนี้ก็ช่วยกันทำงานให้กับภาควิชาตามความเหมาะสมและความถนัดของแต่ละคน แต่แนวทางนี้คงเป็นไปได้ยากมาก เนื่องจากจำนวน อาจารย์พยาธิแพทย์น้อยและตามความเป็นจริงในปัจจุบันการหาอาจารย์พยาธิแพทย์ใหม่เป็นเรื่องไม่่ง่าย ขณะเดียวกับที่อาจารย์พยาธิแพทย์ในปัจจุบันก็มีอายุมาก ๆ ทั้งนี้ อีกทั้งการที่จะพัฒนาแพทย์จบใหม่ให้เป็น พยาธิแพทย์ และเป็นพยาธิแพทย์เฉพาะทางต่อไป ก็ ต้องใช้เวลาหาประสบการณ์หลายปีปัญหาการขาดแคลน อาจารย์พยาธิแพทย์ นี้ก็คงจะเป็นปัญหาที่ภาควิชาและ คณะฯ ควรต้องร่วมมือกันดูแลแก้ไข เพื่อที่จะพัฒนาต่อไปได้ไม่ล่าหลังสถาบันอื่น